

САНАА ОЛОХ

ЧУРАЛЧЫ
УЛУУБУН
ХААНАТА

ХААНАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 33 (7830) ☆ 1995 жыл кулун тутар 18 күнэ.

Субуота ☆ Сыаната—146 солкуобай 15 харчы

Кулун тутар 26 күнүгэр— улуус баһылыгын уонна Улуус Мунньабын депутаттарын быыбара

УЛУУС МУНЬАБЫН ДЕПУТАТТАРЫГАР
КАНДИДАТТАР

МИХАИЛ УОННА «КОМПЛЕКС»

М. П. Михайлов салайааччылаах «Комплекс» бааһынай хаһаайыстыбата Одьулуун нэһилиэгэр биир бастыг үлэһэбинэн биллэр. Хаһаайыстыба 1993 с. бос ыйын 8 күнүгэр тэриллэбитэ. Уон сэттэ үлэһит пайга ылыт сүөһүлэрин, сыгыларын холбообуттара, икки МТЗ трактордаахтара.

Бастагы сайыннарыгар хoduналарга курааннан үгүс кыһалары көрсүбүттэрэ. Салайааччы Михаил Петрович үлэ тэрээһиннэргэ оту булууга үгүстүк сүүрбүтэ-көпүтэ, атын улуустарынан албэхтэ мөлбүтэ-барыта. Хаһаайыстыба 150 тонна сорохун бэйэтэ соҕотуоналаан, сорохун Уус-Майа, Ханалас улуустарыттан атыылаһан кыстыгы дөлөй аһылыктаах туораабыта. Эбиктин нэһилиэккэ окко кычыттарбыт кыһалдалаахтарга көмөлөһөн махта-баһына ылыта.

Бастагы саҕалааһыннан тирэх ылан, «Комплекс» бааһынайдары элбэх үлэни оҥордулар, улуус бастыг үлэһэти хаһаайыстыбатын ахсааныгар киирдилэр. Ол курдук, 2 сылы кыйбат күнэ 2 сана МТЗ, 1 ДТ трактордору, биир ГАЗ-53 автомашинаны, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэр аналдаах ходоһор техниканы булуунулар. Хас да малга сана хотону туттулар, сорохун кэпэттилэр. Итинэн «комплекс» кыһыны сүөһүкү убаайынан көрүүнү олохтоотулар. Түүн-күтүс сырымлаах трактористарыгар гаражтарын убаайбаларыгар туттулар. Ааспыт сайын 8 км усталаах быһыт күрүөкү сагаланы оҥордулар, 160 тонна оту миэстэбэ чөмчөттүлэр, 25 гектардаах бааһыналарыттан 8 тонна бурдугу ылбыттара, итин таһынан сыгыларыгар аһаан зеленка ыспыттара.

Билигин ынах сүөһү ахсаана 104 тебөдө тиийдэ, ол иһиттэн ыаныыта—40, отунча сибиниһаллаахтар. Эки, үүнэ контрактацияларын ааспыт сылаахха чинэстэхтин толорбуттара. Быһылгы да жибиллэри мларга дуудуһан үлэһиттэр. Ону аһаан өссө кэскиллээх үлэһиттэр ыллар, ойогоһо производствонь сайыннарар былааннаахтар. Олорго биирдэстэрэ мин-бэкээринэн атыылаһын уонна үлэһитин буолар.

«Комплекс» бааһынай хаһаайыстыбата нэһилиэккэ ытыллар бары дьаһаллартан туора турбат, үгүс спонсордун, нэһиликкэ кыамаһа аранатыгар маһынан, отууан көмө оҥорор. Билигин, биллэрин курдук, нэһиликтэргэ тэриллэбит коммунальнай өтөнү оҥорор хаһаайыстыбалар кыамаһаттар, баҕалаах нэһиликкэтин барытын ситэн толорботтор. Бу кимтэ Одьулуунга «Комплекс» бааһынайдары нэһиликкэбэ оту, малы, мууу түэһингэ улгунуу өтөнү оҥорон сирдээх махтагы ылаһар.

Ити үлэни тэрийэччигэр, көүлүлэччигэр салайааччылар Михаил Петрович буолар. Кини мэддьэтин ханна өрө ыксым, тугу эрэ туруорса, быһаарса сыдыарын үгүстүк көрөбүн. Кини, үлэһит быһаанынан дьонго сөргөбэ ытыкхатар, эдэр иһин кэһилэ өссө иһингэр.

Итинэн аһаан салайтаран, 6 №-дөөх Одьулууннаагы быыбардыр уокуруктан Михаил Петрович Михайловы Улуус Мунньабын депутатка кандидатынан туруорбуттара. Сыма айдаах, эдэр эрчимнээх, саналын толсуйдуур, дьонго-сөргөбэ амарах

сыһыаннаах кандидат М. П. Михайлов иһин нэһиликкэ быыбардааччыларын биир иһин курдук куластыаһын дьон ытырабын.

Алексей ЯКОВЛЕВ,
көбүлүүр бөлөх чилинэ.

БИЛИҢГИ КЭМ САЛАЙААЧЧЫТА

Чуралчы сэдэһинэтинээги 15 №-дөөх Чараннаагы быыбардыр уокуруктан Улуус Мунньабын депутатка кандидаттарынан 3 иһин турбутун быыбардааччылар биллэбит. Кинилэртэн биирдэстэрин— дьон-от, коммунальнай хаһаайыстыба управлениета депутатка кандидатынан туруорбут улуус кинин дьаһалтатын баһылыгын солбуйааччы Н. В. ПОРТНЯГИН туһунан сырдатыхпын баҕарабын.

Николай Васильевич 1958 сыллаахха Мэддьэхсигэ төрөөбүтэ. Чуралчытаагы спортивнай интернат-оскуолада үөрэнэр сылларыгар көгүл түстүүнэн дьарыксаммыта, бииргэ үөрэнэр оҥоролорго элэкиһинэн, тэрээһиннэһинэн биллэрэ. Армияга сулууспалаан баран Благовещенскайдаагы культура училищетын ситиһилээхтик үөрэнэн бүтэрбитэ. Үлэтин Уһаа Бүлүүгэ «Фрунзе» култура дьыттан методичка саҕалаабыта. Эдэр эрчимнээх үлэһит тэрийэр дьовурдааһын, сыстааһын көрдөрөн, «Өргүт» совхозна директору номмоческай үлэбэ солбуйааччынан аһааһыта. Бис сыл устата совхоз үлэһиттэр арииллэбит кэһиниттэн рабочайдар кинини тыа хаһаайыстыбатын профсоюзун комитетын председателинэн үүнэрэлтэр. Николай Васильевич үлэһит дьон кыһалларын туруулаһан, туруорсан махтагы ылыта. Ону сымалдаан, оройуон салалтата Ленинградка Урдүкү профсоюз оскуолатыгар үөрэхкэ ыппыта. Үөрэнэн кэлээт, тыа хаһаайыстыбатын профсоюзун оройуоннаагы комитетыгар таһаарылаахтыг үлэһэбитэ.

Төрөөбүт дойдутун буора тардан, 1993 с. Мэддьэхсигэ дьаһалта баһылыгынан үлэһин кэлбитэ. Биир сылтан ордук кэһнэ үлэһэти ырайы кырыы учаастагы биллэрдик өрө көтөхтө. Ол курдук, төгөн турбут 10 объекты иһиндэ: котельнайдарга чоһууан оттулар 5 оһоһу, 4 восуоһу, 2 сваркалыр аппараты булан объект үлэбэ киириһилэри хааччыыта. Заправканыр нуун үлэһитин, пилорама, гараж матырыһааллары булары, итилер бырайыктарын, сметаларын олоһу оҥортору ситиһинтэ. Нэһиликкэ барыта атах тардыстар автобустун мотуорун саҕардан, Мэддьэхсигэ олоһо-дьаһага сөргөһөһүтэ. Дьон-сөргөбэ Николай Васильевич тэрээһиннэһин, кэпэтиннэһин, ирдэһилээһин, бэйэтэ эппит тылыгар турумуотун хайдаан уос номоһо оҥотубуттара.

Портнягин Н. В. билигин кэм салайааччытынан сыһаанан, улуус кинигэр баһылыгы солбуйааччынан аһаан баһылыгыттан үлэһэн эрэр. Нэһиликкэни отук маһынан хааччыһынны, котельнай хаһаайыстыбатын курдук ылайтарбат учаастагы иһитигэр ылан куһаана суохтук саҕалаата. Ааспыт сыл устата 700 куб. м мас киирбит буолабына, бу икки аһар ый устатыгар 1500 куб. м киллэрилиннэ.

Кини көскүлээх былааннардаах: сэдэһинэ иһинэ суолу-иһин, улуусалары тупсардык оҥорторуу, «Илин Энэр» программа итинэн үлэһи-хамнаһы тэрийит. Биир тирээн турар соругунан «Мини» уһуйаан саҕа дьыттан туттарыһын аһар. Атын улуусна үлэһэбит үөрүйэһин туһанан төрөөбүт улууһа сайдарыгар сана сүүрээһини киллэрнэ дьон эрэһин туран, Портнягин Н. В. туһатыгар куластыаһыгар ытырабын.

Роман НЕУСТРОЕВ,
депутатка кандидат Портнягин Н. В. итэһилээх иһитэ.

Киниэхэ кыра да наада

Улуус дьаһалтатын нэһиликтэргэ сүрүнүүр специалистна С. С. Кривошапкинна тыа хаһаайыстыбатын профкомуттан путевка булан биэрэн, «Алас» профилакторийга сыһыанан, эһитэн кэллим. Бэйэн үлэһэбит тэрилтэ— улэһитрескөз профкомун председатели М. Н. Матреева путевкам сөрбөтүн эмиз уһуйута Матреева Николаевна мэддьи кэмэлөһөр. Кини туруорсан прицептаах массамынан олпун тиз-йэн биэрдиһэр. Ити оһон диспетчер Н. Н. Кынакытовка махтаһым улахан.

Билигин доруобай, тура сымдыр да кини аһытаннаһын булунарыгар уустугурда. Маһыны көһнө көмө-өһөбүт буола сыдыар дьоммөр истиниһик сүгүрүйбөт, мэддьи дьоллоох, аһамаһа буоларгытыгар баҕарабын.

Дария НИКОНОВА,
үлэ ветерана, II группалаах нэһилик.

УБУУЛААННАР ОЛОХТОРУТТАН

Сизэр-туом балаһана аһылыһна

Соторутааһыта Чыаппарада «Алгыс» уһуйаан иһин «Алгыс» дьон ааттаах сизэр-туому тутуһарга уһуйар балаһан аһылыһна. Балаһаны аһы малаһыһыгар Дьоксуускайтан этнограф-ученый В. Ф. Яковлев, тыл үөрэхтээбэ Л. А. Афанасьев—Тэрис, СР үтүөлээх артиһа А. С. Федоров, тоһуксут В. Д. Данилов ыалдыттаннар сүбэлээһитэр-амалаатылар. Аал уоту олохтоох учуутал В. Г. Слепцова аһах тутан албаата. «Алгыс» уһуйаан сибидиссэй Е. Н. Протодьяконова эбэрдэлээбитин кэһиниттэн саҕа балаһан дэлбар хотуна З. М. Лыткына ыалдыттары иһирдэ киирэллэригэр ытырда.

Балаһаһа киирэн кытта алдаады минниһэс сыта саба биирдэ, көмүлүк олох үөрэ-һото көрүстэ. Ыалдыттар алгыстарын тизрилэр, сибидиссэй Елена Николаевнага махтаһылар. Иһикитин бу балаһаһа аһы суолун тутуһарга аналдаах сизэр-туом толоруллаа. Аһы үөрэһин ситиһин түстүүр иһиттэн саҕа иһитин кута-сүрэ күүһүрүгэр бары биир санаанан кыттыһан үлэһэһик дьон нэһилик баһылыта В. М. Протодьяконов, оскуола директора Н. Н. Решетников, СР үтүөлээх учуутала Т. С. Кононова эттиһилэри бары биһирээһит.

Екатерина ЕГОРОВА,

Музыка эйгэтигэр сирдээччи

Сылаһа улуус уһуйааннарыттан оһону музыкан иһитин салайар үлэһиттэрин семинардара буолан ааста. Маһааһы уһуйаанга анал үөрэхтээх Л. Ю. Макарова оһо млыыр дьовурун сайыннарыһы бэйэтэ Ураты суолунан үлэһитин көрдөрдө. Ол курдук, кини биирдик оһо баһатын, дьовурун көрөн үөрэтэри ордук биһирээһилэр. Любовь Юрьевна оһо музыканы истэн арааран билэрин, сөһөөх кыодаһынан ылыһырын ситиһилэри таһынан музыкальнай инструмента оһоньуурга үөрэтэр үчүгэй түмүктээх буолбут. Валэһинээр бөлөх оһолоро ойдуруттан фортепианога оһоньуотулар, ылааатылар.

Любовь Юрьевна иһтээһилэргэ музыкальнай оһоньуулары, физкультурнай дьарыктары ыталлар, ар көмөлөһөр. Бу сырыһа улуус биир бастыг иһтээччигэ А. Г. Ноева оһуоруйаларынан музыкальнай оһоньуу оһорон ыппыта баһиһинэ. Аһыһылаах үлэһит Л. Ю. Макарова уһуйбут оһолорун оскуолада салгыһы бэйэтэ үөрэтэр үгэһи саҕалаабыта ордук кэрэхсэбилдээх. Маһыны утумнаах үлэ үөрүйэһэ атын уһуйааннарда, оскуолаларга өһөнүөн наада. Оһого оһолорбут музыканы сөһүлүүр, кэрэбэ тардыһар буола улэһаллара саарбада суох.

Эдэр үлэһит уһуйбут 2 оһо билигин Дьоксуускайга Канаденан дэрэһинээбэ Музыка урдүкү оскуолатыгар ситиһилээхтик үөрэнэ сымдыллар. Сылаас, истик көрөһүүнү тэрийбиттэрин иһин Сылаһа уһуйаанньи сибидиссэйгэр Е. П. Сивцевага бары үлэһиттэригэр маһыттар махтаһылар тизриллэр.

Г. ДЯЧКОВСКАЯ.

«Океан» лааһырга сыһыананым

Мин ый устата Владивосток куоракка баар «Океан» лааһырга сыһыанан кэллим. Саҕа сириттэн 29 оһо буолан сырыттыһыт, Билиһи эгэрээһиттэргэ Амурскай уобаластан, Улан-Удэтан, Сахалинтан, о.д.а. куораттартан 35 үөрэнээччи баара. Лааһырга сыһыанар комитигэр аһаас күрэхтэһилэр, концерттар буолдулар. Музейдарга, маһаһынарга иүүлэйдэттиһэр. Муораны норуотт, бассейһа сөһүлээһиттэ. Китеһик хайага таһа сырыттыһыт. Владивосток эмиз кэра көстүүлээх эһит.

Лааһырга сыһыан элбэх доһоттордонум. Учууталларбар маһа көмөлөһүттэри иһин улаһа махтаһын тизрээһин.

Максим СМЕРНИКОВ,
Төлөй оскуолатын VII кылааһын үөрэнээччигэ.

Тираж—3806

нада Соловьев орто оркуудатыг ар бичрэг үе-
рэмнийг дүүргэлээ.